

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref.:

Vår ref.: 21/1071-5

Saksbehandler: Trine Grøslie Stavn

Dato: 16.06.2021

Vaksinering mot SARS-CoV-2 av personer som ikke selv kan samtykke til vaksineringen

I forbindelse med at vaksineringen mot SARS-CoV-2 startet opp i januar inneværende år, sendte HelseDirektoratet den [18.1.21](#) ut et brev, med tilsvarende tittel som overstående, til alle landets kommuner og statsforvaltere. I brevet redegjorde vi for hvilke regler som gjelder for vaksinering av ikke samtykkekompetente personer, herunder ikke samtykkekompetente personer som motsetter seg vaksinering.

HelseDirektoratet påpekte innledningsvis i brevet at vaksinering er et frivillig tilbud som er basert på personens samtykke. I de tilfeller personen ikke kan samtykke, må vaksinering skje på et annet rettsgrunnlag enn samtykke. Brevet fra 18.1.21 er utdypet ved to anledninger, hhv. [23.3.21](#) og [26.3.21](#). Disse tre brevene ligger på direktoratets hjemmesider og er også vedlagt dette brevet.

I forbindelse med en nylig publisert reportasje fra [NRK Innlandet](#) angående bruk av beroligende medisin før koronavaksinering av en person med utviklingshemming, samt flere andre henvendelser, oppfatter HelseDirektoratet at det fortsatt er usikkerhet blant helsepersonell og andre relevante aktører angående hvilke regler som gjelder for vaksinering av ikke samtykkekompetente personer, herunder ikke samtykkekompetente personer som motsetter seg vaksinering.

HelseDirektoratet vil med dette brevet minne om de tidligere utsendte redegjørelsene og ber særlig statsforvalterne sikre at gjeldende regelverk på området er kjent i landets helse- og omsorgstjeneste.

Etter ønske fra flere statsforvaltere vedlegges også HelseDirektoratets svar som ble sendt til Statsforvalteren i Oslo og Viken i en e-post av 3. mai 21 angående samme tema, hvor det blant annet gis tilbakemelding på vurdering av ulempen ved kortvarig tvang for å sette vaksine opp mot de fordelene vaksine kan gi pasienten/brukeren.

HelseDirektoratet uttalte i den forbindelse følgende:

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og rettssaker

Trine Grøslie Stavn

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

«Vilkårene som må vurderes oppfylt før helsepersonell eventuelt kan vaksinere en person med tvang fremgår som kjent av pbrl. § 4A-3. Ulempen ved kortvarig tvang for å sette vaksine opp mot de fordelene vaksine kan gi pasienten/brukeren, vil være et relevant og viktig vurderingstema i denne sammenheng. Dersom ansvarlig helsepersonell finner at det er nødvendig å vaksinere en person for å unngå vesentlig helseskade, må det videre vurderes om vaksinering er et forholdsmessig tiltak sett hen til det tvangstiltaket som må benyttes. I denne sammenheng må ulempen ved kortvarig tvang for å sette vaksine vurderes opp mot de fordelene vaksine kan gi pasienten/brukeren.

Et sentralt element i vurderingen av om det kan benyttes tvang for å gi helsehjelp (vaksine) til en person som motsetter seg, er om unnlattelse av å gi helsehjelpen kan føre til vesentlig helseskade for personen. Helsedirektoratet vil i denne sammenheng påpeke at kravet om vesentlig helseskade kan omfatte både fysisk og psykisk helseskade. Dette fremgår klart av både forarbeider og rundskriv, som det for øvrig er lenket til i de nevnte brevene. Dersom følgene av tiltak knyttet til smitte eller forebygging av smitte vil kunne være en så stor påkjenning for den enkelte at det kan føre til psykiske helseskader, kan vilkåret om vesentlig helseskade være oppfylt. Dette må nok en gang vurderes og beskrives konkret av det ansvarlige helsepersonellet (legen).» (e-post av 3.5.21 er vedlagt).

Helsedirektoratet gjentar her oppfordringen som avslutningsvis fremgår av nevnte e-post hvor Statsforvalteren i Oslo og Viken også ber om tilbakemelding på om det jobbes med løsningsforslag til hvordan man kan øke vaksinasjonsgraden hos personer uten samtykkekompetanse som motsetter seg dette. Helsedirektoratet viste til [Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse](#) og [Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemming \(NAKU\)](#) som har gode faglige temasider om tillitsskapende arbeid og andre helse og omsorgsfaglige råd knyttet til eldre og utviklingshemmede og koronaviruset.

Helsedirektoratet oppfordrer Statsforvalteren til å henvise tjenesten til disse kompetansemiljøene der tjenesten sliter med å nå frem til personen med tillitsskapende arbeid.

Vennlig hilsen

Vårin Hellevik e.f.
Fungerende avdelingsdirektør

Trine Grøslie Stavn
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Vedlegg

Kopi:
Alle landets kommuner
STATENS HELSETILSYN
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET